

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. III. An clandestinitas matrimonij nulliter contracti vitiet natales
liberorum, undecunque nullitas proveniat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

habiles, aut impeditos) in re est dispositio merè conditionalis; ubi ergo constat, conditione deficere, ibi pariter necesse est deficere dispositionem talis legis. Nec rectè gubernationi congruere, ex sola præsumptione facti, aliquid absolute decernere, videtur, nisi, quamdiu de contrario non constat.

1369. Si quæras, an sola nullitas matrimonij inducat illegitimitatem? Responso est negativa. Nam, ut dictum est n. 1363. ut liberi censeantur legitimi, satis est *iure Canonico*, quòd nati sint ex iustis nuptijs, seu matrimonio in re, & *verè*, vel saltem *putative legitimo*; potest autem matrimonium esse putative legitimum. 1. Si est publicè, & sine contradictione contracti, licet postea propter ignoratum impedimentum eo comperito separaretur, ut dictum est n. 1353. deinde, licet contractum sit in gradu prohibito, sed præmissis denuntiationibus; prout oportebat, ut dictum est in preced. & dicitur infra. 3. Si deinde ab Ecclesia approbetur. Ex quo colliges, ut iam alias dictum est, & dicemus ex sola clandestinitate secundum quid, seu etiam culpabili denuntiationum omissione, non induci illegitimitatem liberorum ex matrimonio taliter contracto, nisi simul sit in gradu prohibito, propter quod debeat, aut jure possit separari, & in re defuerit in contrahentibus bona fides. ut constat ex *ci. c. Cum inhibito. de clandest. despons.* & *c. Cum inter h. t.*

§. III.

An clandestinitas matrimonij nulliter contracti vitiet naturales liberorum, undecunque nullitas proveniat?

1370. Videtur affirmandum, quoties contractum est clandestinè cum nullitate actus. 1. *ex cit. c. cum inhibito*, ubi, ut constat, liberi decernuntur illegitimi ex matrimonio secundum quid clandestino, & in gradu prohibito contracto; *gradus* autem *prohibitus* hic supponit pro quocunque impedimento dirimente, ut tenet Sanchez & alii, à nobis supra n. 710. relati; ergo. Deinde in *c. cum inter. 2. h. t.* eadem illegitimitas, seu vitium natalium statuitur in liberis, ex matrimonio jure separando, si non est contractum publicè, & sine contradictione Ecclesiæ; at matrimonium cum quocunque impedi-

mento dirimente contractum, eo cognito, jure separari potest; ergo clandestinitas matrimonij nulliter contracti vitiat naturales liberorum, undecunque nullitas proveniat.

1371. Ante resolutionem not. 1. matrimonium aliud est *verum*, aliud *putativum*; *verum* est quod re ipsa intercessit inter personas habiles, cum omnibus requisitis ad valorem; *putativum* autem *quoad effectum inducendi legitimitatem* liberorum inde natorum, quod *defuèto* celebratum est, sed propter aliquod juris impedimentum valere non potuit, ut observat Gonzalez ad *c. 2. h. t. n. 4.* diciturque *putativum* ad *veri* differentiam, quia figuram habet matrimonij, & matrimonium creditur, cum tamen verè non subsistat.

1372. Not. 2. Constitutionem *c. cum inhibito*, quæ positivè decernuntur illegitimi liberi nati ex matrimonio sine denuntiationibus contracto in gradu prohibito, licet parentes ignoraverint existens inter se juris impedimentum, pœnalem esse, nimirum in odium malæ fidei, quæ in parentibus eorum ex hoc, quòd denuntiationes debitas neglexerint, jure præsumitur; Constitutionem autem in *c. cum inter. 2. h. t.* non esse pœnalem; quia ibi nec agitur de ulla contrahentium culpa; nec decernitur quicquam de illegitimitate; sed solum disponitur habendos pro legitimis natos ex matrimonio publicè, & sine contradictione contracto, etiamsi deinde contingat, illud, per sententiam divortij, jure separari, de quo casu proposito dubitatum erat.

1373. Not. 3. præcipuam causam, ob quam jure canonico liberis natis etiam ex matrimonio solum putativo, publicè, sine contradictione, & saltem unius ex parentibus bonâ fide contracto effectus legitimitatis indulgetur, esse *bonam fidem contrahentium, & liberorum favorem*, ut colligitur ex *cit. c. 2. & 14. h. t.* ibi: *ignavam penitus, quòd ipse aliam sibi matrimonialiter copulaverit; & in favorem potius prolis declinamus.* Ex quo fit, ut matrimonium solum *putativum* producat hunc effectum legitimitatis, sufficere, quòd sit publicè contractum (nimirum nec simpliciter, nec secundum quid clandestinè) saltem unius contrahentium bonâ fide. Nam *c. ex Tempore 14. h. t.* proles legitima pro-

nuntiatur, quam vir, *actu ligatus* impedimento ligaminis, suscepti ex alia, omnino hujus ignara, in facie Ecclesiæ ducta; his præmissis:

1374. R. probabilius esse propter ignorantiam impedimenti, quæ præsumitur affectata, consequenter ob malam fidem solum præsumptam, in casu matrimonij nulliter contracti clandestinè, seu culpabiliter ommissis denuntiationibus, non incurri à liberis poenam illegitimitatis, statutam in liberos contrahentium, nisi quando nullitas provenit *ex gradu prohibito*; adeoque non ex quocunque alio impedimento dirimente. Ratio est, quia hæc poena nullibi statuitur *positivè* in liberos contrahentium, nisi matrimonium clandestinè contractum sit *in gradu prohibito*, ut constat ex cit. c. *Cum inhibitis*, de clandest. despons. sed *gradus prohibitus*, ibi probabilius non supponit pro quolibet impedimento dirimente, ut probatum est à n. 710. & suadet iterum ex eo, quòd hic agatur de constitutione poenali (adeoque verbis ejus potius restringendis) & offendente liberorum favorem, quem jus specialiter considerat; ergo. Hinc ad rationem in contrarium n. 1370. R. N. min. quòd ibi (*gradus prohibitus*) supponat pro quolibet impedimento dirimente; ratio est ex dictis à n. 713. ad secundam ibidem ex c. *Cum inter*. N. ma. nam, ut notavimus in n. 1372. ibi nulla statuitur illegitimitas, sed solum statuitur legitimitas liberorum ex matrimonio publicè, & sine contradictione celebrato, licet deinde per sententiam separari contingat.

1375. Dices: ergo liberi ex matrimonio clandestino, quantumvis irrito, propter aliud impedimentum dirimens, *extra gradus prohibitos*, erunt legitimi; sed hoc dici non potest: ergo Min. prob. quia quando conjuges ambo cum malà fide, seu scientia impedimenti contraxerunt nulliter ex quocunque impedimento, geniti ex tali matrimonio sunt illegitimi, etiamsi matrimonium contractum sit in facie Ecclesiæ; quia sic non sunt ex justis nuptijs vel verè, vel juridicè, seu favore juris.

1376. Ante responsonem nota, omnes esse jure canonico legitimos, qui ex matrimonio vel vero, vel putativo, quod in facie Ecclesiæ cum bona fide, saltè unius ex contrahentibus celebrato, geniti sunt, esto ma-

trimonium propter occultum impedimentum fuerit nullum c. *Ex Tenore*, qui *filij sint legit.* & c. 2. *cod.* nec obstat, quòd alter conjunx impedimenti sit concius; Sic P. Benedictus Pereyra in *Elucidario* n. 372. continuato per totum opus; idque propter rationem datam in n. 1350. Hoc tamè limita, ut non procedat in foro saltem externo, quando matrimonium nulliter contractum est cum ignorantia impedimenti, in circumstantijs ex quibus jus præsumit potius scientiam impedimenti, vel ignorantiam affectatam; tunc enim saltem in foro externo nati ex tali matrimonio non erunt legitimi. Circumstantiæ potè illæ, in quibus fundatur dicta juris præsumptio, sunt, si matrimonium celebratum sit *in gradu prohibito clandestinè, ommissis culpabiliter denuntiationibus*; ut constat ex c. *Cum inhibitis*, de clandest. despons. his præmissis.

R. ad obj. & dico illud illatum ex antè dictis non rectè fieri. Id, quod diximus, est *nullam prolem* jure canonico censeri illegitimam propter *malam fidem* in parentibus præsumptam, nisi concurrant hæc duo, nempe, quod contraxerint *clandestinè* (nimitum ommissis culpabiliter denuntiationibus) & nullitas proveniat ex hoc, quòd contraxerint *in gradu prohibito*; & hoc solum in foro externo, non interno, si solum in foro conscientiæ constet veritas de falsitate præsumptionis: at cum hoc fiat, quòd proles possit esse illegitima, quando *cum vera mala fide* parentum matrimonium est nullum *ex quocunque impedimento dirimente*. Jus igitur propter *ignorantiam impedimenti*, (ex qua præsumitur mala fides parentum) non decernit liberis illegitimitatem, natis ex matrimonio nulliter contracto, nisi quando matrimonium est *clandestinè* contractum *in gradu prohibito*; at, quando est contractum *cum mala fide vera*, utique juris dispositio alia est, ex quocunque capite nascatur nullitas matrimonij.

Hinc in forma ad id, quod n. 1375. objicitur, R. distinguendo illatum: ergo liberi ex matrimonio clandestino quantumvis irrito propter aliud impedimentum dirimens extra gradus prohibitos erunt legitimi, si matrimonium contractum sit bona fide, & in facie Ecclesiæ. C. si malà fide. N. illatum; & hoc solum petit ratio allata pro probatione minoris; sic enim alio titulo, quam

quàm affectatæ ignorantia, vel mala fidei præsumptæ nascitur illegitimitas in genitis ex tali matrimonio. Si autem dicas juxta dicta in præcedentibus illegitimitas non decernitur liberis ex matrimonio clandestino nulliter contracto, nisi nullitas proveniat ex impedimento gradus prohibiti; ergo non decernitur liberis ex matrimonio clandestino nulliter contracto, si nullitas proveniat ex alio impedimento, quam gradus prohibiti.

1379. *re. cum dist. antec. juxta dicta in præcedentibus illegitimitas propter ignorantiam affectatam, seu malam fidem solum præsumptam, non decernitur liberis ex matrimonio clandestino nulliter contracto, nisi nullitas proveniat ex impedimento gradus prohibiti. C. propter malam fidem veram. N. ant. dist. consequens; ergo propter ignorantiam affectatam, seu malam fidem solum præsumptam, non decernitur liberis ex matrimonio clandestino nulliter contracto ex alio impedimento, quam gradus prohibiti, concedo; propter malam fidem in re, seu veram. N. consequ. Ratio sumitur ex c. Cum inhibito. 3. 2. si quis vero, de clandest. despons. ibi. pari modo proles illegitima confertur, si ambo parentes impedimentum scientes legitimum, proter omne interdictum etiam in conspectu Ecclesie contrahere præsumperunt.*

1380. Instabis: eo ipso, quod jure impediti clandestinè contrahant, existente inter eos impedimento, contrahunt malà fide præsumptà, nimirum vel non expertes scientiæ, vel ignorantia affectatores, ut expresse dicitur in c. Cum inhibito, de clandest. despons. ergo in nullo casu matrimonij clandestini, ex quocunque demum impedimento irriti, potest in parentibus esse bona fides, consequenter in prohibitis juris legitimitas. *re. in c. Cum inhibito, non dicitur universiter, malam fidem, seu scientiam impedimenti, aut ignorantia affectationem præsumi hoc ipso, quod contraxerint clandestinè; sed, quod contraxerint clandestinè in gradu prohibito. Quare dist. ant. eo ipso, quod jure impediti clandestinè contrahant existente inter eos impedimento in gradu prohibito, contrahunt malà fide præsumptà concedo; si non in gradu prohibito. N. ant. & consequ. Certum enim est, quod sæpe contingat, quædam impedimenta*

inter contrahentes, & ab his, & ab alijs ignorari, etiam factis denuntiationib⁹ nullo prodito, ut complures casus ipse habui, ubi primò post longius intervallum à nuptijs, etiam præmissis denuntiationibus, deprehensum fuit impedimentum; & ideo ea præsumptio malæ fidei, non est juris de jure; contingere ergo potest, quod contrahentes etiam tali casu contrahant bonà fide. Hinc licet per c. Referente 10. h. t. nati ex matrimonio irrito propter impedimentum publicæ honestatis sint illegitimi; id tamen non est ex eo, quod nulliter contraxerint cum clandestinitate; (nam de hoc ibi non agitur) sed solum, quia non sunt ex nuptijs verè, vel saltem purgativè justis; cum in quolibet ex parentibus fuerit mala fides; si enim saltem in uno fuisset bona, per dicta non essent illegitimi, ut expresse in textu dicitur, eos illegitimos esse, nec admittendos ad successorem paternorum bonorum, cum nec per paternam ignorantiam, nec per Ecclesie permissionem excusentur.

Dices. 2. ideo in casu cit. c. Referente 1381. in utroque dicitur fuisse mala fides, quia contraxerunt cum impedimento publicæ honestatis; ergo quancumque aliqui contrahunt cum impedimento dirimente, etiam si non sit in gradu prohibito, contrahunt cum mala fide, consequenter eorum liberi erunt illegitimi. *re. cum dist. ma. ideo præcisè, quia contraxerunt cum impedimento publicæ honestatis. N. ant. quia contraxerunt cum impedimento publicæ honestatis, & defectu probationis, qua Ecclesie constat de ipsorum bona fide. C. ant. & sub data distinctione consequ. Ratio est, quia in cit. c. Referente illegitimitas statuitur non ex solo impedimento ignorato (cum potius scitum præsumatur) sed etiam, quia tale matrimonium nec per Ecclesie permissionem excusatur, hoc est, quia nec probatione bonæ fidei, facta Ecclesie, præsumptio juris de mala ipsorum fide, eliditur. Et ideo supra ex c. Quod nobis. 9. h. t. etiam tali casu, probatà bonà fide, permissio Ecclesie illis negari non debet. Causa igitur illius decisionis est mala fides parentum præsumpta, nec contraria probatione elisa. Hinc, quando in c. Causam. 4. h. t. dicitur, illegitimam esse prolem, quam viro vivente uxor ex adulterio concepit, sive cum adultero, sive cum viro moretur, textus intelligendus*

ligendus est, nisi vir, ex quo concepit, cum ea contraxerit matrimonium putativum, ignarus, quod habeat alium virum adhuc superstitem, ut in simili dictum est supr. Illud etiam hic addendum, si qui de clandestino matrimonio, postmodum ab Ecclesia comprobato generati fuerint, eos jure canonico legitimos, & haeredes judicari, ut expresse deciditur. *c. quod nobis. 9. h. t.*

§. IV.

An nati ex matrimonio secundo, post divortium invalide celebratum cum primo, sint legitimi?

1382. Quæstio est, an filij sint legitimi, nati ex muliere, quæ à priori viro per Ecclesiæ judicium separata, de ejusdem Ecclesiæ licentia alteri nupsit, & ex hoc liberos suscepit, si sententia divortij cum primo nulla fuit? v. g. per judiciarium ordinem non servatum, vel aliam ejusmodi causam; quod etiam evenire potest in casu, quo mulieres, vel viri transeunt ad secunda vota de licentia Ecclesiæ, quando eorum conjuges per hostilem incursionem, aut belli tempore sic nesciuntur, ut tamen habeant, quoad Ecclesiam, probationem de illorum obitu, licet in re adhuc vivant. De hoc agitur in *c. Perlatum. 8. h. t.* ubi casus præfens Alexandro III. propositus fuit; qui & respondit: *si constiterit, quod Episcopus inter eos sententiam divortij tulerit, filios, quos sustulit de alio, ad cujus copulam auctoritate prædicti Episcopi migravit, legitimos judicetis, eos hac occasione ab hereditate non patientes excludi.* Nam ad effectum legitimitatis, jure inducendū, non attenditur valor sententiæ, sed bona fides contrahentium, & favor liberorum; in casu autem, quo fit transitus ad secunda vota de licentia Ecclesiæ in prædictis casibus in contrahentibus saltem præsumptivè est bona fides, ut colligitur etiam ex *c. Cum inter. 2. eodem.* ubi dicitur: *cum inter. J. virum, & T. mulierem divortij sententia canonicè sit prolata, filios eorum non debere exinde sustinere jacturam; cum parentes eorum publicè sine contradictione Ecclesiæ inter se contraxisse noscantur.* Ideoque Sancimus, *ut filij eorum, quos ante divortium habuerunt, & qui concepti fuerant ante latam sententiam, non minus*

habeantur legitimi; & quod in bona paterna hereditate jure succedant, & de parentum facultatibus nutriantur. Excipit, nisi ipsis scientibus intervenerit fraus in probatione de obitu prioris conjugis, vel causa divortij.

Si quæras, quid dicendum de filijs infidelium; & filios infidelium convertorum ad fidem, natos ex matrimonio, quod non est reprobatum jure naturæ, vel divino, ab Ecclesia reputari legitimos, idque in favorem fidei, & suadente utilitate publicâ. *c. Gaudemus. 15. h. t.* ubi Innocentius III. cæterum, inquit, *prolem de infidelium conjunctionibus natam, qui secundum, tertio, vel ulteriore gradu, secundam opinionem illorum matrimoniali contraxerunt affectu, post fidem receptam (utilitate publicâ suadente) legitimam volumus reputari.* Not. tamen, licet, quando infidelis, repudiata primâ uxore, ducit secundam, hoc matrimonium non teneat, dum subest impedimentum juris divini, quo non licet habere duas uxores simul, ut dicitur *c. penult. de divortijs;* tamen propter favorem fidei, etiam filios secundi matrimonij ab Ecclesia reputari legitimos parentibus ad fidem convertis; quia cum juxta ipsorum legem liceat dare repudium, contractus cum secunda factus est bonâ fide; Sic Barbosa in *c. Gaudemus. n. 20.*

ARTICULUS II.

De legitimatione per subsequens matrimonium?

Suppon. *legitimationem* apud Molin. *de just. tr. 2. d. 171.* sic definiiri esse *natalium restitutionem quoad ea, quæ filijs illegitimis positivo jure denegata sunt;* loco generis ponitur: *natalium restitutio,* utpote latius patens, quam *legitimatio;* siquidem dari potest natalium restitutio, quæ legitimatio non sit, qualis facta est mancipio, quod ex matris utero servitutem contraxit, & similes. Reliqua loco differentia posita faciunt (teste Azor p. 2. l. 2. c. 14. q. 1.) ut legitimatio sit jus, vel conferat jus, quo filius extra legitimatum matrimonium natus, fiat habilis ad ea omnia bona; à quibus jure scripto sive civili sive canonico repellatur.

Nec